

Alapfogalmak (2. Előadás 2001-09-19)

A jog megjelenése

Emberi közösség kialakulásával együtt született maga a jog is => öközség

Rabszolgaság korában

A társadalom különböző csoportokra oszlik

Megjelenik az állam

-Az állam elkezdi törvényeket hozni

-Megszabja a társadalmi lét kötelezettségeit

Jogszabályok jelennek meg. Az állam saját működéséhez

sükségessé törvényeket hoz.

Összefoglalva:

Bizonyos társadalmi rendszer meghatározott jogrendszer épül

fel. Az állam által alkotott szabályi rendszer, amely betartatása

államra kényszerre támaszkodik.

Jogrendszer: minden állami törvény illetve rendelet.

Jogalkotás különbözőtípusú

Különböző csoportokra osztják a jogszabályokat

Azonos társadalmi és élet viszonyokat szabályozó jogok

tartoznak a különböző jogágakba.

13 jogág

1. Alkotmányjog

A legfontosabb jogszabályok vannak benne.

-állami szervek feladata és hatásköre

-állampolgárok alapvető jogai

-az állampolgárok és az állam közötti viszonyt szabályozza

2. Állami igazgatási jog

Közigazgatási jog. Az egyes állami szervek hatáskörét hivatott

szabályozni. Az állami szervek illetve az állampolgárok közötti

viszonyt szabályozza (állam és állami szervek közötti is)

3. Polgárjog

A társadalom vagyoni és személyes viszonyaira vonatkozó

jogszabályok összessége.

4. Polgári eljárási jog

A polgári peres eljárások lefolytatására vonatkozik (részvevők

jogköre van)

5. Büntetőjog

A társadalom védelmét szolgálja

6. Büntető eljárási jog

A büntetés-végrehajtás maga.

7. Családjog

A családon belüli vagyoni és személyes viszonyokat szabályozza

8. Pénzügyi jog

A pénzügyi rendszer felügyelete illetve az egymás közötti

viszony

9. Föld jog

A föld használatára illetve tulajdonlására vonatkozik

10. Szövetkezeti jog

11. Munka jog

Minden munkaviszonnyal kapcsolatos jogszabály

-szakszervezetek

-üzemi tanács

-országos egyeztető tanács

12. Nemzetközi jog

Államok közötti kapcsolatrendszer szabályozza. Az egyes

nemzetközi szervek tevékenységét.

13. Nemzetközi magánjog

A konkrét jogi esetekben ha határon átnyúló vita van akkor el

kell dönteni melyik ország jogrendszere alapján döntik el a vitát,

hol folyik le a jogvita.

Minden jogszabály összefügg. Vannak átfedések, összefüggések.

Pl: a polgárjogban is van földhasználatra vonatkozó jogszabály

Társasági jog: van külön jog (ösvér)

Jogszabály: Állam által alkotott magatartási szabály, amely állami

végrehajtásra támaszkodik

Jogszabály felépítése: Nem minden jogszabály épül fel így, de a

többiség így

1. Hipotézis, tényállás vagy feltétel: Azt az élethelyeztet

írja le amikor a jogszabálynak érvényesülnie kell

2. Rendelkezés: maga a cselekvés. Mit kell tenni, mit

lehet, mit tilos. Vagy megenged vagy kötelező vagy

tilos:2 fajta lehet -kögs (kötelező érvényű)-dispozitív

jellegű (megengedő, nem kötelező)

3. Jogkövetkezmény: Általában negatív (szankció). A törvény

minden betartásáért. Pénzügyi, szemléti illetve

érvénytelenségi szankció (jogszabály nem tölti be a

rendeltetését , valamilyen tartalmi probléma van egy

szövegrészen akkor érvénytelenné válik)

Ingatlan adásvételi szerződéseket kötelezően írásban kell kötni.

Bármilyen szerződés esetén tanuk is legyenek, de nem kötelező.

Jog forrás: -szűkebben: maguk a jogszabályok -tágabban: a

jogalkotó állami szervek

Hierarchia:

Jogalkotó szervek: Országgyűlés (törvényalkotó)=> Kormány

(kormányrendelet alkotó)=> Kormány tagjai (rendelet)=>

önkormányzati képviselői szervezetek

Alá-fölé rendeltségi viszony van közöttük

Minden jogrendszernek az a célja, hogy fedjek le a teljes

jogrendszert és ne legyen ellentmondás a jogszabályok között.

A jogszabályok amennyiben ellentmondanak egymásnak akkor a

felsőbb felülírja a másikat.

Alkotmány: törvények törvénye. Felülbírálja a törvényöket.

Azonos szinten lévő törvények között felfelé ellentmondás

esetén az alkotmánybírószög dönt.

Jogviszony: minimum 2 állami. Minden jogának megfelel egy

jogviszony. Azonos társadalmi viszonyban álló. 2 fajta

jogviszony

-relatív szerkezeti jogviszony: jogviszony minden állami ismert

-abszolút szerkezeti: csak az egyik fél ismert. Pl: tulajdonjog =>

polgárjog szabályozza

Jogszabály érvényesülése (3. előadás):

-arra hatályos jogforrás készíte el (jogalkotó szerv)

-megfelelő eljárási rend betartásával készülni a jogszabály

-ha kihirdetésre is kerül

--országos szinten (magyar közlöny):

--határozatok

--hatályos jogszabályok

--alsóbb szinten (pénzügyi, munkügyi):

--önkormányzat

--a szokásos módon hirdessék ki (szervezeti és működési

szabályzatba bele kell tenni)

Jogszabály hatályossága

-mikor -meddig -kikre (személy, terület)-hol alkalmazzák

1. Időbeli (metől meddig)

Ha kihirdetik általában hatályba is lép. Ha mégsem akkor

később, meghatározott időpontban lép életbe (nagyobb

törvényeknél). A jogszabályból ki kell derülnie ha később kerül

kihirdetésre. Ha sok utalás van rá, akkor a kihirdetéskor hatályba

is lép (a kihirdetés napján => már 00:00 h-tól már hatályba is

lép)

Visszamenőleges hatású törvény => ritka mert komoly

garancia kell hozzá (akikre vonatkozik ne kerüljenek rosszabb

helyetbe)

Általában nem szoktak zárástávált (végét) megállapítani, más

jogszabályokkal hatálytalannítják a jogszabályt.

2. Területi: Magyarország egész területén (országgyűlési,

miniszteri rendelet)

3. Személyi

- tulajdonképpen mindenkire aki itt él és tartózkodik

- előfordul, hogy bizonyos népcsoportokra külön

törvények vonatkoznak

Tartalom: mindazok a jogok és kötelezettségek amelyek a jogviszonyban

részvevőket megilletik

Tárgya: azok amelyekre ezek a jogok és kötelezettségek vonatkoznak.

Alanya: azok a személyek akik a jogviszonyban résztvesznek.

Jogképesség: ha valaki saját nevében jogot szerez vagy saját nevében

kötelezettséget szerez.

Ki lehet jogalany (4. Előadás):

1. Természetes személyek (emberek):

Alapszabály: minden ember jogképes

Cselekvő képesség: Rendeletkiz az a bizonyos személy azzal a beláti

képességgel, hogy fel tudja mérni cselekvésének következményeit.

Természetes személyek:

-cselekvőképes emberek (18 év fölött)

-korlátozottan cselekvőképes (bíróság teheti ezt) 14-18 év között

-cselekvőképtelen csoportja (14 év alatt): jogaik eléggé korlátozottak,

törvényes képviselő kell, tudva tudatlanul jogviszonyba kerülnek.

2. Állam mint jogalany: nem élvez sem előnyt sem hátrányt,

rendezhet jogi kérdéseket

3. jogi személy:

- társaságok, szervezetek (állam elismeri jogi létüket)

- legyen nevük

- legyen célja, tevékenységi terület

- legyen vagyona => tagságtól elkülönülten

- RT, KFT

4. Jog személyiség nélküli szervezetek, társaságok

- szerzeretnek jogokat (jogszerzés szempontjából ugyanaz mint a

3. csoport)

- nem feltétlenül különül el a vagyona tagok vagyonától =>

feloldásig korlátozott

- BT, KKT, Polgárjogi társaság

ALKOTMÁNYJOG

A legfontosabb jog ág. Az állami szervezetek működésével kapcsolatos

jogok.

Alkotmányjog

-Közjog -magánjog

Amióta a római jog van, azóta. Tehát demokratikus államok (akkor

demokratikus egy állam ha többfélé osztja a hatalom). Úgy kell felépíteni

az államot, hogy a hatalmat csoportokra kell osztani. Tehát a hatalmi

ágakat el kell különíteni.

Legfőbb törvény az alkotmány.

Állami szervek csoportosítása

1. Államhatalmi szervek végképviseleti, döntéshozó szervek

(országgyűlés, önkormányzati képviselőtestület)

2. Állami igazgatási szervek végrehajtó szervek (kormány, helyi

közigazgatási szervek)

3. Igazság szolgáltatási szervek: bíróság (függetlenek minden más

szervtől)

4. Ügyészség

5. Egyéb szervek: nem sok lehet általában kettő

- Alkotmánybíróság

- állami számvévszók (speciális működésük

van)

Köztársasági elnök

Sajátos, kiünlődő hivatali külön feladattal és joggal. Az állami szervek

különböző csoportja közül az első kettő felet áll (állam hatalmi szervek,

állami igazgatási szervek). Hatalma korlátozott, de valamelyest be tud

avatkozni a törvényhozásba.

Legfőbb feladata:

-nemzeti egységet fejezi ki

-bárhely lehet

-35 évet betöltött

-50 képviselői javasolja

-2/3-os szavazati arány kell (ha nem akkor új forduló, ha ezután sem

akkor már elég 50%)

-5 évre választják meg és egy alkalommal újraválasztható

Hogyan szükim meg a tisztsége:

-ha nem választják meg újra-halálával -ha lemond-ha összeférhetlenség

merül fel

Kizáró okok:

--nem lehet semmilyen állami szerv tagja

--nem folytathat más kereső tevékenységet

--kivéve szerzői jogvédelem alá eső tevékenységek (író, műfordító)

--tanár lehet

--nem lehet pártvezető testületének tagja (párttag lehet)

--országgyűlés lemondhatja => törvényt sért

Ártatlanság vételeme őt is megilleti. Tárgyalást az alkotmánybíróság

figyeltatja ellen. Eljárás ellene nem indítható csak ha elkapják vagy ha

önként állja. A

Jogkörei:

1. Törvények kihirdetése

15 nap áll rendelkezésre hogy kihirdesse. A törvényt átammányozza,

ha talál benne valamit, ami a jogszabály hierarchiába nem illeszthető be.

Vagy visszajadja vagy elküldi az alkotmánybírószöghez hogy serti-e

az alkotmányt (állást foglalnak és közlik az elnökkel). Ha nem sért semmit

akkor 5 napon belül ki kell hogy hirdesse. Ha igen akkor az országgyűlés

elő terjeszti vissza és újratárgyalják a törvényt.

2. Döntési, kinevezési jogkör

Önevezi ki:-miniszterelnököt -> államtitkárokat -> Nemzeti Bank

vezetőit, elnököt-köszölgálati hirszervezet vezetőit (TV, rádió)-egyetemi

tanárokat-magas rangú katonai vezetőket (tábornokokat)

De az adott szervezet hozzájárulása szükséges. A szervezet előterjeszti a

kinevezésre javasolt személyt. A köztársasági elnök csak aláírja. A

kinevezést megadhatja, visszavonhatja (ha úgy gondolja sért a

nemzet)

-kitüntetések, címeket adományozhat

-kegyel-met gyakorolhat

-kihirdethet szűkségállapotot, hadiállapotot, hadi üzenetet. De csak akkor

ha az országgyűlés működése akadályozva van (alkotmánybírákkal

egyvezte, nem önállón)

-> a hadsereg főparancsnoka

Állam hatalmi szervek

4 évenként van választás => 4 évre szól a mandátum

Az országgyűlés alakulása:

A köztársasági elnöknek 1 hónappal a választás után alakuló ülést kell

tartani. Itt meg kell választani:

-3 alelnököt -országgyűlés elnökét-jegyzőket (1 kormánypárti, 1

ellenzéki)

Elnök:

-képviselet az országgyűlést-vezet az üléseket összehívja -koordinálja az

országgyűlés munkáját -szavazhat (DE NEM SZOKOTT)

Alelnökök:

-helyettesítik az elnököt ha valamért akadályoztatva van -munka

megosztás van közöttük

Alakuló ülésem még megválasztják az országgyűlési tagokat.

Állandó bizottságok vannak -homvédelmi -szociális és

egészségügyi -mezőgazdasági -környezetvédelmi

-egyel bizottságok (eset bizottságok)-olajbizottság -megfigyeléssel

foglalkozó bizottságok

Képviselőket választanak a különböző bizottságokba (megvan a szokás

hogy melyik párt)

Az alkotmány szabályozza az országgyűlés működését. A parlament belső

szabályzata a Hárszabály. Hárs bizottság lép jogkörbe, ha sem a

hárszabály sem az alkotmány nem rendelkezik.

-a bizottságok neve is mutatja hogy mivel foglalkoznak

-a bizottságok részvesznek a döntésekben, illetve a törvény

előkészítésében.

Működés:

-2 ülésnek van előírva: tavaszi , őszi

-az ülésszakon belül rendszeresen össze kell ülnük: eddig hetente 1 szer 3

napig plenáris ülés, a maradék 2 napon a választóközvetbe kell

tevékenykedni.

Közvetlenül 176 személy kerülhet be a parlamentbe a választók által.

Újban 3 hetenként ülésnek

-Az ülések nyilvánosak, a választókterületen belüli képviselőtől kell

belépőt kérni

-Tarthatnak rendkívüli vitapontokat

Korlátozottan forgalomképes dolgok: Bizonyos feltételek kellenek hozzá (pl: fegyver)

_Forgalom képtelen dolgok

_Nem kerülnek bele a körforgásba (folyók, szigetek)

-Helyettesíthető dolgok (bármí másall helyettesíthető)

-Nem helyettesíthető dolgok (műtárgyak)

-Osztható és oszthatatlan dolgok (jogilag oszthatatlan)

Szerződések tartalma: Általánosan: Mindazon jogok és kötelezettségek amik megilletik a tulajdonost.

Tulajdonjognak 3 összetevője van:

-rendelkezési jog: elidegeníthetetlen _zálogba adható _kölcsonst lehet rá felvenni

-használati jog: _hasznait szedheti _csak úgy, ha mások érdekeit nem sérti _esetenként túrníe kell, hogy más használja a tulajdonát

-birtoklási jog: a tulajdonos birtokában van a tulajdonának , megengedett eszközökkel megvédiéhtő a tulajdon.

Abban az esetben ha a 3 egyidőben létrejön akkor a tulajdonjog teljes egészeben megvalósul. Ha csak tulajdonjog => használati jogok (nem rendelkezik vele)

Tulajdonjog megszerzése

1. Nem volt előtte más tulajdonos (nem feltétlenül igaz). Teljesen tiszta tulajdonhoz jutunk (pl: elárvereznek valamit). Fenntartási költségei vannak.

Konkrét módon hogyan lehet tulajdonhoz jutni:

1. Átruházás (adás-vétel, csere, ajándékozás)

-a tulajdonjog átszáll egyelőre a másikra -tiszta tulajdonjog lehet hogy megvalósuljon

2. Árverésél v. hatósági határozattal való tulajdon szerzés

3. Elbirtoklással szerzett tulajdonjog

Valaki tulajdonát használja X évig és tulajdonosként viselkedik. Meghatározott idő eltelével igényelni jogot szerzech. _földterület kapcsán 15 év-lakás 10 év

Az adott időszak eltelével igényelni kell. Ahol a tulajdonos használata adja, akkor nem!!!

Ha a tulajdonos nem teljesíti a kötelezettségeit, tehát tud róla , de nem reagál. A 10 évrnek megszakítás nélkül kell eltelnie. Ha bármit reagál a tulajdonos akkor megszakad a 10 év.

4. Gazdáltnak javak elcsajátítása

Ha valaki elhagy valamit akkor a felett bárki jogot formálhat.

-Egyesítés: két vagy több tulajdonos tulajdonja egyesül => közös tulajdon lesz. Később nem választható szét, speciális szabályok érvényesek rá.

-Földölgozás

Van egy tulajdonos + a tulajdon => 1 személy aki a tulajdonnal elcsálíthat valamit. A régi tulajdonos dönti el hogy kié lesz a keletkezett dolog. Ha akarja akkor meg kell térítenie a feldolgozási költséget. Ha nem akkor a feldolgozó fizeti ki az anyagköltséget.

5. Boctpítés, rácpítés és túlépítés

-Valaki részben a sajátjára illetve máséra is ráépít

-Idegen anyaggal saját területre, a beptitő megszerzi az anyag tulajdonjogát

-- Saját anyaggal, de idegen földre építkezik – az épület tulajdonjoga a földtulajdonost illeti meg, persze ki kell, hogy fizesse

-A túlépitőt kéri, hogy fizesse meg a túlépitett területet (négyyszögöl). Nemcsak a területet, hanem az értéksökkenést is meg kell fizetni._Vegy meg az egésze._Rontsa le a belógó területet.

Mindig konkrét esetben döntenek. Sok esetben számít a jóhiszeműség illetve a rosszhiszeműség.

PL: nem tudtam, hogy az enyém

Rosszhiszeműség esetében visszaállíthatják az eredeti állapotokat.

Melyik értéke nagyobb földterület vagy építmény – váltás meg a földterületet

6. Találás:Azon tárgyakra nem vonatkozik, melyek földtulajdonban vannak. Nagyjog értékre vonatkozik a tulajdonos nem hagy fel a tulajdonjogával-féltel.

A találó mindent tegyen meg azért, hogy megtalálja az eredeti tulajdonost.

Az eredeti tulajdonos 1 évig nem jelentkezik.

Kincslelet: Ezek tulajdonjogát fel kell ajánlani az államnak. Ha az állam lemond, akkor a miénk. Találó díjat szokott az állam meghatározni. Nem aul tárgya.

7. Kiszajátítás-Csak az állam, megfelelő feltételekkel – azonnali kártérítés

-csak közcélra lehet elcsajátítani

8. Növedék

9. Vadak és halak tulajdonjogának megszerzése

10. Termék, termény szaporulat elcsajátítása

11. Öröklés

12. Kereskedelmi forgalomba került tulajdonok feletle tulajdonjog megszerzése

-jóhiszeműség PL: irréálisan oolsó és mégis megvesszük-ellenérték adása

Közös tulajdon: Ugyanazon dolgon több személynek van tulajdonjoga.

Ajánlatos a tulajdon hányadot megállapítani arányban.Ez alapján állják a költségeket, hasznot.

Ha nem állapodnak meg, akkor egyenlő a hányad.

Mindegyike rendelkezik a tulajdonjog 3 egységével:

-Birtoklás-Használat-Rendelkezés

Meg kell beszélniük, hogy hogyan használják a tulajdonat.

Csak a saját tulajdoni hányaddal rendelkezhet szabály:

Előhasználati jog: Eladás esetén a tulajtsart kell először megkérdezní vásárlási szándékáról

-értékesítés nem történhet

A tulajdon fenntartásával kapcsolatos költségeket kell osztaniuk.

A rendkívüli költség is oszlik. (pl.: rongálás)

A tulajdon egészével való rendelkezés

Csak az összes tulajdonárs beleegyezésével rendelkezhetünk felette. PL: eladásnál

Bármikor bárki eladhatja a többieknek a tulajdonhányadát, illetve megvásárolhatja a többieket.

„Csonka” tulajdon

A tulajdon 3 összetevője nem érvényesül – rendelkezési jog hiányzik

Földtulajdoni jog: a földtulajdonos és a háztulajdonos más-más személy

Lehet ingyen is végezni vagy ellenérték fejében kötött vagy nem.

A földhasználat az épület fenálláság tart. Az épület tulajdonjoga megváltohtó pl.: öröklődik.

A föld tulajdonosa kérheti az elővásárlási jogát a házra.

A fenntartási költségek, a föld rendeltetés szerinti használata a földhasználatnak kötelező.

A föld tulajdonosa felbonthatja a szerződés – meddig használja az épület tulajdonosa a földet a lejárt határidő után

A föld használója lemondhat a földhasználati jogáról. A föld eladásakor a földhasználó elővásárlási jogával élhet, tehát a föld nem adható el a talpa alól.

Hasznélvezet

Személyhez kötődik a tulajdon hasznait szedheti a hasznélvező. Meghatározott célra használhatja a tulajdonát a hasznélvező.

-határozott időre szól

-határozatlan időnél megszűnik a hasznélvezet

_hasznélvező halálakor ha megsemmisül a hasznélvezet tárgya

Ha a tulajdonos feljutítja, akkor újra indul a hasznélvezet.

Ingó, ingatlan

Ingó: - elhasználatatlan dolgok

- a hasznélvező nem kötelezhető a javításra

Elhasználató dolgok hasznélvezet: - előfordul örökléskor

A hasznélvezőnek kell a fenntartási költségeket állnia. Az öröklésről le lehet mondani – elajándékozható

A képsznép nem elhasználató dolog.

A lényeg: A rendkívüli költség állása a tulajdoné. A hasznélvező átalakíthatja a hasznélvezet tárgyát, csak növelheti értékét. (A tulajdonos ellenértéket fizet.)

Eladás esetén közölni kell a vásárlóval, hogy azon hasznélvezeti jog van. A tulajdonos bármikor eladhatja a tulajdonat. A rendeltetés szerinti használat ellenőrizhető. Ha lejár a hasznélvezet, akkor a hasznélvezőnek el kell távoznia. A tulajdonos helyett megóvta a hasznélvező a tulajdonat, akkor annak a költségeit a tulajdonosnak kell állnia.

Ha a tulajdonos látja, hogy a hasznélvező felhagy a használatlalt, akkor birtokába veheti tulajdonát.

A szerződéseknl bármít ki lehet kötni egy feltétellel: a másik fél beleegyezése.

Ha át akarjuk adni a hasznélvezetet másnak, akkor először a tulajdonos el a hasznélvezeti joggal, ha lemond erről, akkor a tulajdonosnak semmi köze hozzá, hogy kinek adja át a hasznélvezet a hasznélvezeti jogot másnak.

Használat.

Személyre szóló, de örökölhető!

Itt a dolgot a használó birtokhatja és használhatja, de a hasznait korlátozva élvezeti, csak családí használatra lehet. Ugyanazok a szabályok, mint a hasznélvezetere.

Telki szorgalom:

_földterület- telek

kettő földterület – az egyik tulajdonos, a másik a földterület egy részét használja

Milyen célra?-útszorgalom, átjárás -közmi átvezetésekor – általában víz ill. egyéb csövek-Pinceszorgalom- csak a másik telekről megközelíthető vagy benyúlók a másikba-víz átvezetése, elvezetése-épület megátmasztásokor-épület szorgalom-ablak és kilátás szorgalom

Keletkezheth szorgalom törvény szerint – kötelező érvényű

Vannak olyanok, amelyek határozattal kötelezőek

Szerződéssel is lehet szorgalmat szerzeni – pl: szomszédnak van kútja

Az ellenértéket egyszer kell fizetni.

Elbirtoklással: megszűnés esetei: (szorgalom)

-megszűnik a tárgya a szorgalomnak

-10 éven keresztül túrte, hogy akadályozzák

-lemondhat róla

-kizsén szüntetk meg – kezdeményezheti kötelezett

Szerződések

Kötelek: Meghatározott személyek közti fennálló jogviszony, amelynek alapján a kötelezett valamilyen vagyoni szolgáltatást teljesítésére kötelezett és a jogosult követelheti azt a szolgáltatást.

Keletkezheth: szerződésből, felelősségi jog alapján

Szerződéssel kapcsolatos szabályok

-általános szabályozás

szerződések mindegyikére vonatkozó elemek vannak benne

Konkrét szerződésekre vonatkozó szabályok (kb.30)

Alásírás előtt javasolt megnezní a konkrét szabályokat, ahány szerződés, annyiféle szabály.

Szerződés fogalma: Egmással alárendeltségi viszonyban álló személyk joghatást kiváltó akarat nyilatkozata, amely vagyoni érdekek kielégítésére irányul.

Szerződés alapjai: bárki aki jogképes korlátlanul kötheth.

a szerződés tárgya: a szolgáltatás

Szolgáltatás ideje: egyszeri – adás-vétel

-tartás – járadékszerű szolgáltatások

Szolgáltatás oszthatatlan: akkor teljesíti és kész.

Osztható: pl.: részletekben teljesíti

Személyhez kötött vagy nem (kötelezett személyre utal)

Tetszőleges szerződések: v.milyen cselekedetre irányul

Nem tetszőleges szerződések: a cselekvéstől való tartózkodás

Egyedi: egyedi szolgáltatás

Felügálos: mérlegesség szerinti hatása

Zárt: meghatározott fajtn belül jelölik ki a szolgáltatást.

Ingyesen: ajándékozási szerződés

Visszterhes: szolgáltatásért ellenszolgáltatás jár

Szerződésjog alapelve: Szerződéskötés szabadságának alapelve: mindenki szabadon dönt, hogy kötheth szerződést.

Ók döntik el, hogy milyen tartalommal kötik a szerződést.

Tilos szerződések: Minden olyan szerződés, ahol társadalmi érdekek ellentétes, gazdasági rend sérleml, törvényellenes

Kötelező szerződést kötni: közüzemi szerződések, felelősségbiztosítás, tömegszerződések, előszerződés

Ellenszolgáltatás: nem követelhető, ha elévült a szerződés, csak bizonyos mértékig lehet behajtatni, fogadással eredő szolgáltatást nem lehet behajtatni.

Szerződéses jogviszony fogalma:

Szerződés létrejötte

Szerződés módosítása

Szerződés teljesítése, megszegése

Szerződés megkötése: ráutaló magatartással, szóban, írásban(egyszerű írásbeli forma) másosított írásbeli forma, ügyvédi aláírással, közjegyzői okirat, közíhvati forma, házassági szerződés

Ha kik köthetnek szerződést: megbízott útján (törvényes képviselő alapján)szervezeti képvisletek, jogügyleti képviseltek

Szerződéskötés folyamata: a felek akaratukról nyilatkoznak, ajánlattétel, szerződés tartalmának megállapítása, felek aláírása, szolgáltatás-ellenszolgáltatás

A szerződést bármikor módosíthatják a szerződő felek(kölcsönösen).

Érvénytelenség formái: ha a szerződés semmis, az támadhatja meg, akinek érdeke fűződik hozzá.

Megátmadható, ha nagy az aránytalanság a szolg. és az ellenérték között.

Ha a felek a lényeges körülményekről nem tájékoztatják egymás.

Féltetajékoztatás esetén is megátmadható, ill. ha kénszer alatt keletkezett a szerződés.

Fel kell szőlítani a másik felet, hogy közösen másítsák a szerződés, bíróság előtt kell a szerződést megátmadni, módosítják a szerződést.

Szerződés teljesítése: A szerződés szerződesszerűen kell teljesíteni.

Meghatározott minőségben, mennyiségben. Ha nincs megadva, akkor a kötelezett telephelyén kell teljesíteni.

Határidő: a teljesítés ideje, határmep-kontékt időpont

Tágabb időtartam: pl: november

Ingyesen szerződés esetén a jogosult bármikor követelheti a szolgáltatást.

Visszterhes szerződések: hónap elején kell teljesíteni.

Egyszeri szerződésnél: nincs idő kivóte, bármelyik felkérheti a szolgáltatás teljesítését.

Pénz osztható tehát határidőtől csak közösen lehet eltérni. Határidőn belül kell teljesíteni, 10 hét 1000 Ft részlettel kell fogadni.

Szerződésszegés: kötelezett nem teljesíti a szerződést és a másik félnek ebből kára származik, kártérítést kell fizetni, a szerződést teljesíteni kell!

Hibás teljesítés esetén kérheti a hibá kijavítását, árleszállítást, kicserelést, javítás költségét a kötelezettet terhelik.

Szerződés megtárgadása akkor, ha tudná teljesíteni, de nem akarja teljesíteni, akkor késedelem teljesítés szempontjai alapján járunk el vagy ellehetlenítés eszközével lehet élni.

Szerződést biztosító mellékötelezettségek

Szerződés megerősítése: teljesítéskor ugyanaz lesz a jogosult, mint a kötelezett, jogosult vagy a Kötelezett halálával, megszüntetik. (Kölcsönösen vagy egyoldalúan felbontják)

Ha a jövőre vonatkozik, felbontják, mintha nem kötöttek volna meg a szerződést.

Egyoldalúan: előállnak a szerződéstől (visszamenőlegesen) felmondása a szerződésnek

Elévülési idő- lejáratával ált. 5 év.

Tipikus szerződések

Adásvételi szerződés: tulajdonjog átruházása pénz ellenében

formája: szóban megköthető, ingatlammal kapcsolatos szerződéseket íB

Tárgya lehet: minden birtokba vehető dolog

Eladó jogai, kötelezettségei:

-szerződés kapcsán felmerülő körülményekről(jog, kötelezettség)

-dolog átadása

-tulajdonjogát megtartja, amíg a teljes ár nincs kifizetve

-jogszavatosság: ne legyen 3. személyi joga (közös tulajdon)

Vevő kötelezettségei:

-köteles átvenni a dolgot

-meg kell vizsgálnia

-ellenérték megfizetése

-szerződéskötés, átruházási költségeinek viselése

-joga van a 3. személy felé lévő függőség megszüntetését követelni

-nem száll át a tulajdonába, amíg ki nincs fizetve a vételár

Fajái:

-minta szerinti vétel: nem azt kapjuk meg, amint megnéznánk

-részlet vétel: részletekben törlesztett, utolsó részlet után száll át a tulajdonjog

-elővásárlási jog: csak írásban max: 5 évre előre

-Megtekintésre/próbára vétel: visszavásárlási jog, vételi jog (opció)

Csere szerződés: Nem pénz az ellenszolgáltatás, hanem valaminek a tulajdonjoga. Saját dolog tekintetében eladó a másikkal szemben vevő

Vállalkozási szerződés: Van egy megrendelő és egy vállalkozó, aki a megrendelő igénye szerint valamilyen eredmény elérésére vállalkozik. Csak akkor valósul meg, ha megvalósul az eredmény.

Meghatározandó: szolgáltatás tárgya, minőség, mennyiség, ellenérték, határidő

Vállalkozó:

-részletes műszaki- gazdasági adatokkal ajánlatot tesz

-munkát, eredmény saját költségen hozza létre

-munkát a lehető leghamarabb, leggazdaságosabban be tudják fejezni

-elvállalkozót alkalmazhat

-megrendelő utasításai szerint kell eljárnia

-rossz utasításnál figyelmeztet

-ha kikönik az anyagot, technológiát, akkor azt kell

-megrendelő ellenőrizheti

-megrendelőt értesíteni a rendkívüli körülményekről

Megrendelő

-Díjfizetés

-felhasználhatja a vállalkozó felé tett ajánlatát

-munkaterülettel munkára képes állapotba kell hozni

-engedélyek megszerzése

-titoktartási kötelezettség

-bármikor felbonthatja a szerződést

Fajái:

-éptési szerződés, egész tevékenységet a vállalkozó végzi

-szerelési szerződés, technológiát, szerelési munkák elvégzése

-tervezési szerződés, gazdasági/szellemi termék

-kutatási szerződés, kötelező írásban rögzíteni(lehethatározatlanidőre is) , ha nincs eredmény akkor is járhat díjazás (megállapodások függvénye)

-fővállalkozási szerződés, teljes beruházás megvalósítása

-tervezési-művezetési szerződés, tervező felügyleti a tevékenységet

-kutatási-fejlesztési eredmények gyakorlati felhasználásaira irányuló szerződés, meghatározott műszaki-gazdasági prototípus létrehozása

-éptési-kísérletezési szerződés, új dolgok kipróbálása

-utazási szerződés(írásban)

A tipikus szerződések:

-franchise, műszaki-gazdasági ismeretek átadása (know-val)

-értékesítési franchise

-előállítási franchise

-szolgáltatási franchise

-Adató a kizárólagos ismeretanyag birtokosa

átvevő bárki, aki meg tudja vásárolni

-szerződés tartalmazza az ellenértéket egyszeri nagyobb összeg

-állandó díj is kell a franchise rolyat alatt

-marketing meghatározása benne van a szerződésbe

Lizing(bérlet vétel)

Bérlet-adásvétel keveréke

A lizingbe adó a másik használatába ad valamit. A végén vásárlási lehetőség hosszabb távra. Min. idő 365 nap.

Lizingbe adó csak pénzintézet vagy pénzintézeti tevékenységet folytató személy lehet.

Lizingbe vevő bárki lehet.

Licence szerződés, hasznosítási szerződés (hasznosító-feltaláló)

Koncessziós szerződés, állami dolgot adnak át hasznosításra

Faktoring, követelés vétel(követelés-tartozás átruházás)

Vagyonjog

Kártérítési lehetőség: valaki jogellenes magatartás tanúsít

-vagyoni kár következik be

-az előző közötti ok-okozat

-a károkozó vétkes legyen, felróható legyen

Nem érvényes: ha a károsult beleegyezik a károkozásba

-ha jogos védelem során keletkezik kár

-ha nem felróható a károkozás

A kar összetétele:

-vagyoni kár: a valóságban felmerült kár: azaz értéksökkenés a károsult tulajdonában

-elmaradt haszon - vagyonában bekövetkezett kar csökkenésére irányuló költségek

-járadék fizetési teher, ha a károsult megsérült

Szándékosság-gondatlanság- enyhébb elbírlás, teljes kar megtérítése

Több károkozó az okozott kár arányában osztoznak

Objektív felelősség: károkozóon kívül más is felelős lehet.

-veszélyes üzemből eredő kár: gépkezelés, autóvezetés

-cselekvőképtelenek, korlátozottak által okozott kár – törvényes képviselő

-képviseelő okozta káro

-alkalmazott szövetkezeti tag: munkaviszonyokból adódóan okoznak kárt (intézmény, munkáltató a felelős)

-Állattartók felelőssége: vadállatok, vadon élő állatok

-épületekről lehullott tárgyak – az épület fenntartója tulajdonosa a felelős

Öröklés: tulajdonjog változásának formája, alkotmányos jog. A vagyon ne maradjon gondatlan, a családon belül maradjon, kötelezettségek csak az örökösek erejéig, temetés kötelezettsége.

Örökléssel kapcsolatos illetekék fizetése.

Tartozások

Köteles rész kifizetése: ha nem a közvetlen családtag örökök. A maradék felét követelhetik a gyerekek, házastárs, szülők.

Az örökléshez feltétel is szabható.

Agó örökök:

Örökösköl: -végrementelenben megnevezettek

-törvényes örökösök az állam

Törvényes örökök: leszármazottak, házastárs(hasznélvezet), szülők, nagyszülők, déd és ükszülők